

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 1 lutego 2024 r.

Pozycja 6

POSTANOWIENIE z dnia 7 listopada 2023 r. Sygn. akt Ts 18/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

art. 424¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296) w zakresie zwrotu „a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 24 stycznia 2022 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia, sformułowanym na tle następującego stanu faktycznego.

Postanowieniem z 16 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy dla K. (sygn. akt [...]) orzekł o zmianie wyroku rozwodowego w zakresie władzy rodzicielskiej oraz kontaktów skarżącego z małoletnim synem oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Postanowieniem z 30 października 2017 r. Sąd Okręgowy w K., XI Wydział Cywilny – Rodzinny Sekcja ds. Odwoławczych, sygn. akt [...], [...] w sprawie z wniosku skarżącego o zmianę wyroku rozwodowego w zakresie kontaktów skarżącego z małoletnim synem oraz sprawy z wniosku uczestniczki o zmianę wyroku rozwodowego w zakresie kontaktów skarżącego z małoletnim synem w związku z apelacją uczestniczki oraz zażaleniem skarżącego od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 16 listopada 2016 r., sygn. akt [...] w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy, oddalił wnioski.

Sąd Okręgowy w K. na skutek zażalenia skarżącego od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 30 października 2017 r., sygn. akt [...], postanowieniem z 22 grudnia 2017 r. oddalił zażalenie.

Sąd Okręgowy w K. XI Wydział Cywilny – Rodzinny Sekcja ds. Odwoławczych (sygn. akt [...]) na skutek apelacji uczestniczki oraz zażalenia skarżącego, postanowieniem z 9 paź-

dziennika 2018 r. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego dla K. z 16 listopada 2016 r. (sygn. akt [...]) w ten sposób, że w punkcie pierwszym oddalił wniosek skarżącego o zmianę wyroku rozwodowego w zakresie władzy rodzicielskiej; w punkcie drugim wyeliminował podpunkty: 4, 5, 6, 7, 8, 9 oraz zmienił akapit od słów „ojciec M.J.” do słów „na odległość” przez zastąpienie słów „codziennie od 16.00 do 20.00” słowami „poniedziałek, środę i piątek od 16.00 do 19.00”; w pozostałej części apelację oddalił, oddalił zażalenie skarżącego oraz orzekł o kosztach opinii i postępowania odwoławczego.

Następnie skarżący wniósł do Sądu Najwyższego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w K. z 9 października 2018 r. Postanowieniem z 31 sierpnia 2021 r. Sąd Najwyższy odrzucił skargę, wskazując, że skarżący nie wykorzystał wszystkich możliwych „stawianych do dyspozycji przez system prawny mechanizmów (środków prawnych) umożliwiających korektę niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia przez jego zmianę bądź uchylenie”. Wskazał, że „sąd opiekuńczy może zmienić rozstrzygnięcie w sprawach kontaktów, jeśli wymaga tego dobro dziecka”. Możliwe jest zatem ponowne wniesienie sprawy w celu unormowania na nowo kwestii stosunków rodzinnych określonych w postanowieniu Sądu Okręgowego z 9 października 2018 r. Jednocześnie orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym (sygn. akt [...]).

2. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 15 marca 2022 r. (data nadania) wezwał skarżącego do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem: a) załączników złożonych wraz ze skargą konstytucyjną b) orzeczeń potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej. W piśmie z 8 kwietnia 2022 r. (data nadania) skarżący odniósł się do tego zarządzenia.

Zarządzeniami sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 11 lipca 2022 (data nadania) oraz 12 września 2022 r. (data nadania) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez wskazanie, które wolności lub prawa skarżącego, wynikające ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji oraz w jaki sposób zostały naruszone w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną; uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanych w skardze przepisów z konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, wskazanymi w skardze jako wzorce kontroli, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie; przedstawienie stanu faktycznego sprawy, na tle której sformułowano skargę konstytucyjną; poinformowanie, czy od orzeczenia wskazanego jako ostateczne wniesiono nadzwyczajny środek zaskarżenia. W pismach z 1 sierpnia 2022 r. (data nadania) oraz 7 października 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do tych zarządzeń.

3. Zdaniem skarżącego kwestionowana norma prawna narusza jego prawo do uzyskania odszkodowania za niezgodne z prawem działanie organów wymiaru sprawiedliwości oraz zakaz zamykania drogi sądowej do dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe, gdy braki te nie zostały usunięte w terminie albo gdy skarga jest oczywiście bezzasadna.

Powodem odmowy nadania biegu skardze konstytucyjnej w niniejszej sprawie było ustalenie, że została ona wniesiona z naruszeniem terminu wskazanego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Początek biegu terminu wniesienia skargi konstytucyjnej został w powołanym przepisie jednoznacznie określony jako data doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia opartego na zaskarżonym przepisie. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego termin wniesienia skargi konstytucyjnej określony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK jest związany z uzyskaniem po wyczerpaniu drogi prawnej orzeczenia niepodlegającego zaskarżeniu przy użyciu zwykłych środków zaskarżenia, a więc – w wypadku postępowania sądowego – prawomocnego wyroku lub postanowienia. Konstytucja i u.o.t.p.TK nie wymagają natomiast użycia środków o charakterze nadzwyczajnym, których wniesienie uzależnione jest od spełnienia szczególnych wymagań (zob. postanowienie TK z 2 marca 2009 r., sygn. Ts 251/06, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 88 i cytowane tam wcześniejsze orzecznictwo). Trybunał zwracał uwagę, że przesłanki wyczerpania drogi prawnej i prawomocności orzeczenia są ze sobą powiązane jedynie w takim sensie, że skarżący musi skorzystać z przysługujących mu – w ramach drogi prawnej – zwykłych środków prawnych, zapobiegających uzyskaniu przez orzeczenie waloru prawomocności. Oznacza to z jednej strony, że skarga konstytucyjna jest niedopuszczalna, jeżeli orzeczenie stało się prawomocne wskutek zaniechania wniesienia zwykłego środka zaskarżenia lub nie został on rozpoznany z przyczyn formalnych leżących po stronie skarżącego; z drugiej zaś – że prawo wniesienia skargi konstytucyjnej powstaje z chwilą doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku lub postanowienia.

Skarżący wskazał, że ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna, jest wyrok Sądu Najwyższego Izba Cywilna z 31 sierpnia 2021 r. (sygn. akt [...]), mocą którego odrzucono skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 9 października 2018 r. (sygn. akt [...]). Zatem to od daty doręczenia postanowienia Sądu Najwyższego, rozpoczął bieg termin wniesienia skargi konstytucyjnej. Ostateczne orzeczenie doręczono pełnomocnikowi skarżącego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym 21 października 2021 r. (jak Trybunał ustalił z urzędu).

Ostatnim dniem terminu wniesienia skargi był więc 21 stycznia 2022 r. (piątek), tymczasem skarga została wniesiona do Trybunału w poniedziałek 24 stycznia 2022 r. (data nadania), a zatem z przekroczeniem trzymiesięcznego terminu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta jest – w myśl art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.